

01

LÝ THUYẾT CƠ BẢN

- Bộ thủ chữ Hán
- Quy tắc viết chữ Hán
- Phát âm chữ Hán

CHƯƠNG 1. BỘ THỦ CHỮ HÁN

Bộ thủ (chữ Hán: 部首), hay còn gọi là bộ chữ Hán, là thành phần cơ bản cấu tạo nên chữ Hán. Mỗi chữ trong tiếng Hán có thể do một hoặc nhiều bộ kết hợp tạo thành. Dựa theo bộ thủ, việc tra cứu chữ Hán sẽ dễ dàng hơn.

Hệ thống bộ thủ chữ Hán hiện nay gồm 214 bộ, được sắp xếp trình tự theo số nét. Bộ thủ đơn giản nhất gồm 1 nét và bộ phức tạp nhất gồm 17 nét. Phần lớn các bộ thủ đều là chữ tượng hình và được dùng để chỉ ý nghĩa trong các chữ theo cấu tạo hình thanh.

Tuy không phải toàn bộ, nhưng nghĩa gốc của rất nhiều chữ Hán có thể suy ra từ việc phân tích bộ thủ. Vì vậy, việc hiểu sâu về bộ thủ sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho quá trình người học tìm hiểu về hình - âm - nghĩa của Hán tự.

Bài 1

214 bộ thủ trong tiếng Hán

Dưới đây là bảng tổng kết 214 bộ thủ thông dụng trong tiếng Hán. Các số thứ tự được liệt kê từ 1 đến 17 tương ứng với số nét cấu tạo nên các bộ, từ bộ gồm 1 nét đến bộ phức tạp nhất gồm 17 nét.

1	一 丨 丶 丿 乙 丨
2	二 亠 人 儿 入 八 冂 冃 冫 几 凵 刀 力 勹 匕 匚 匚 十 卜 尸 厂 厶 又
3	口 凵 土 士 夕 夕 夕 大 女 子 宀 寸 小 九 尸 中 山 巛 工 巳 巾 干 幺 广 爻 井 弋 弓 ヨ 彡 彳
4	心 戈 戶 手 支 支 文 斗 斤 方 无 日 曰 月 木 欠 止 歹 爻 爻 爻 比 毛 氏 气 水 火 爪 父 爻 爻 片 牙 牛 犬
5	玄 玉 瓜 瓦 甘 生 用 田 疋 疒 疒 白 皮 血 目 矛 矢 石 示 肉 禾 穴 立
6	竹 米 糸 缶 网 羊 羽 老 而 耒 耳 聿 肉 臣 自 至 白 舌 舛 舟 艮 色 艸 虍 虫 血 行 衣 冫
7	見 角 言 谷 豆 豕 豸 貝 赤 走 足 身 車 辛 辰 辵 邑 酉 采 里
8	金 長 門 阜 隶 住 雨 青 非 面 革 韋 韭
9	音 頁 風 飛 食 首 香
10	馬 馱 高 髟 鬥 鬯 鬲 鬼
11	魚 鳥 鹵 鹿 麥 麻
12	黃 黍 黑 黼
13	黽 鼎 鼓 鼠
14	鼻 齊

15	齒
16	龍 龜
17	龠

Bài 2

61 bộ thủ thông dụng

Trong hệ thống 214 bộ thủ tiếng Trung, số lượng các bộ thường xuyên được sử dụng chiếm khoảng 1/3. Dưới đây là bảng tổng hợp 61 bộ thủ thông dụng:

STT	Bộ	Tên bộ	Phiên âm	Ý nghĩa	Ví dụ
1	人 (亻)	Nhân (nhân đứng)	/Rén/	Người, con người	认, 化, 仁
2	刀 (刂)	Đao	/Dāo/	Con dao, cây dao (vũ khí)	切, 刃, 剪
3	力	Lực	/Lì/	Sức mạnh	办, 功, 劝
4	口	Khẩu	/Kǒu/	Cái miệng	吃, 叫, 问
5	囗	Vi	/Wéi/	Vây quanh	困, 回, 困
6	土	Thổ	/Tǔ/	Đất	地, 坐, 坏
7	大	Đại	/Dà/	To lớn	太, 夸, 奇
8	女	Nữ	/Nǚ/	Nữ giới, con gái, phụ nữ	好, 姐, 姓
9	宀	Miên	/Mián/	Mái nhà, mái che	安, 宅, 家
10	夕	Tịch	/Xī/	Buổi tối	夜, 外, 岁

11	尸	Thi	/Shī/	Thầy người chết, thi thể	局, 尽, 屋
12	戈	Qua	/Gē/	Cái kích bằng đầu	我, 成, 钱
13	弓	Cung	/Gōng/	Cái cung	弟, 弹, 强
14	工	Công	/Gōng/	Công việc, người thợ	巧, 功, 左
15	寸	Thốn	/Cùn/	Tấc (đơn vị đo)	对, 封, 寺
16	子	Tử	/Zǐ/	con trai, bé trai	字, 学, 孝
17	幺	Yêu	/Yāo/	nhỏ nhắn	幽, 幻, 幼
18	八	Bát	/Bā/	Số tám	分, 共, 典
19	山	Sơn	/Shān/	Núi non	仙, 岸, 山
20	巾	Cân	/Jīn/	Cái khăn	师, 带, 帮
21	广	Nghiêm	/Guǎng/	rộng rãi, phổ biến	床, 店, 庆
22	彳	Xích	/Chì/	Bước chân trái	往, 很, 待
23	心 (忄)	Tâm (tâm đứng)	/Xīn/	Trái tim, tâm trí, tấm lòng	忙, 忍, 怪
24	手 (扌)	Thủ (tài gậy)	/Shǒu/	Tay	打, 抗, 抓
25	攴 (攴)	Phộc	/Pù/	Đánh khẽ	故, 收, 救
26	日	Nhật	/Rì/	Ngày, mặt trời	智, 明, 旺
27	月	Nguyệt	/Yuè/	Tháng, mặt trăng	期, 朝, 朕
28	木	Mộc	/Mù/	Gỗ, cây cối	林, 禁, 机
29	水 (氵)	Thuỷ (ba chấm thuỷ)	/Shuǐ/	Nước	江, 海, 湖
30	火 (灬)	Hỏa (bốn chấm hoá)	/Huǒ/	Lửa	烧, 灾, 热

31	牛(牛)	Ngưu	/Níu/	Con trâu	物, 特, 牲
32	犬(豸)	Khuyển	/Quǎn/	Con chó	狗, 猫, 狼
33	玉	Ngọc	/Yù/	Đá quý, ngọc	玻, 弄, 珠
34	田	Điền	/Tián/	Ruộng	男, 福, 留
35	疒	Nạch	/Ní/	Bệnh tật	病, 疚, 疫
36	目	Mục	/Mù/	Mắt	盯, 眼, 睁
37	石	Thạch	/Shí/	Đá	研, 砂, 破
38	禾	Hòa	/Hé/	Lúa	私, 利, 和
39	竹	Trúc	/Zhú/	Trúc, tre	算, 笑, 笙
40	米	Mễ	/Mǐ/	Gạo	数, 粉, 料
41	糸(糸 - 纟)	Mịch	/Mì/	Sợi tơ nhỏ	级, 红, 经
42	肉	Nhục	/Ròu/	Thịt	胡, 肚, 股
43	艸(艹)	Thảo (thảo đầu)	/Cǎo/	Cỏ	草, 茶, 节
44	虫	Trùng	/Chóng/	Sâu bọ	蛇, 蚊, 蚌
45	衣(衤)	Y	/Yī/	Áo	衫, 初, 装
46	言(讠)	Ngôn	/Yán/	nói, lời nói	话, 语, 说
47	貝(贝)	Bối	/Bèi/	Vật báu	货, 贵, 财
48	足	Túc	/Zú/	Chân, đây đủ	距, 促, 跑
49	車(车)	Xa	/Chē/	Chiếc xe	连, 军, 链
50	辵(辵)	Quai xước	/Chuò/	Chợt bước đi chợt đứng lại	边, 远, 送
51	邑(阝)	Áp	/Yì/	Vùng đất, đất phong cho quan	部, 郃, 郡

52	彡	Sam	/Shān/	Lông dài	形, 彩, 須
53	門 (门)	Môn	/Mén/	Cửa hai cánh	闭, 闪, 问
54	阜 (阝)	Phụ	/Fù/	Đống đất, gò đất	防, 阳, 限
55	雨	Vũ	/Yǔ/	Mưa	雷, 雪, 震
56	頁 (页)	Hiệt	/Yè/	Đầu, trang giấy	顶, 预, 领
57	欠	Khiếm	/Qiàn/	Thiếu, khiếm khuyết	款, 欺, 欧
58	走	Tẩu	/Zǒu/	Đi, chạy, trốn	起, 超, 趁
59	食 (食 - 讠)	Thực	/Shí/	Ăn	饭, 饿, 饮
60	馬 (马)	Mã	/Mǎ/	Con ngựa	吗, 妈, 骂
61	金 (钅)	Kim	/Jīn/	Kim loại, vàng	钱, 铁, 错

CHƯƠNG 2. QUY TẮC VIẾT CHỮ HÁN

Bài 1

7 nét bút cơ bản

Chữ Hán được cấu tạo từ 7 nét bút cơ bản, bao gồm:

	Ngang
	Hất
	Chấm
	Số
	Phẩy
	Mác
	Móc

Bài 2**Các nét biến thể**

Ngoài 7 nét cơ bản, chữ Hán còn được cấu thành từ 22 nét biến thể. Các nét này do từ hai nét cơ bản trở lên kết hợp với nhau tạo thành.

	Ngang sổ
	Ngang sổ móc
	Sổ móc
	Ngang phẩy
	Ngang móc
	Sổ ngang móc
	Sổ cong móc
	Sổ cong
	Phẩy ngang
	Sổ hất
	Sổ ngang
	Phẩy chấm

ㄣ	Sở ngang sở móc
ㄣ	Mác móc
ㄣ	Ngang phẩy cong móc
ㄣ	Ngang sở ngang phẩy
ㄣ	Ngang sở hất
ㄣ	Cong móc
ㄣ	Ngang sở cong móc
ㄣ	Ngang sở cong
ㄣ	Sở ngang phẩy
ㄣ	Ngang sở ngang sở móc

Bài 3**Quy tắc viết chữ Hán**

Cấu tạo chữ Hán gồm nhiều nét nên có thể gây tâm lí khó khăn cho người mới bắt đầu. Tuy nhiên, có 8 quy tắc viết cơ bản mà nếu nghiêm chỉnh áp dụng ngay từ khi bắt đầu học, bạn sẽ nhớ mặt chữ nhanh hơn, từ đó việc học chữ Hán cũng sẽ đơn giản và thú vị hơn rất nhiều.

1 Ngang trước, sổ sau:

Ví dụ: 十, 王

十	一 十
王	一 二 干 王

2 Phẩy (丿) trước, móc (㇇) sau:

Ví dụ: 人, 文, 入

人	丿 人
文	丶 一 亠 文
入	丿 入

3 Trên trước, dưới sau:

Ví dụ: 二, 三, 安

二	一 二
三	一 二 三

7 Giữa trước, hai bên sau:

Ví dụ: 小, 水, 区

小	丨小小
水	丨才水水
区	一丿又区

8 Bộ 辶 và 爻 viết sau cùng

Ví dụ: 这, 延, 还

这	丶 辶 文 文 文 这
还	一 丿 丩 不 不 不 还

CHƯƠNG 3. PHÁT ÂM CHỮ HÁN

Bài 1

Hệ thống phiên âm

A

Vận mẫu (nguyên âm)

Trong hệ thống ngữ âm chữ Hán gồm có 36 nguyên âm (gọi là vận mẫu). Các nguyên âm này được thể hiện bằng bảng sau:

a	o	e	i	u	ü
ai	ou	ei	ia	ua	üe
ao	ong	en	iao	uai	üan
an		eng	ian	uan	ün
ang		er	iang	uang	
			ie	uo	
			iu	ui	
			in	un	
			ing	ueng	
			iong		

Lưu ý: *Ueng* là nguyên âm đặc biệt, không được ghép với bất kì một phụ âm nào mà chỉ đứng riêng và được viết là "weng".

B

Thanh mẫu (phụ âm)

Trong tiếng Trung có 21 phụ âm (còn gọi là thanh mẫu). 21 phụ âm này được chia thành 18 phụ âm đơn và 3 phụ âm kép. Còn lại 2 phụ âm không

chính thức là "y" và "w" thực chất là biến thể của hai nguyên âm "i" và "u" khi đứng ở đầu một chữ.

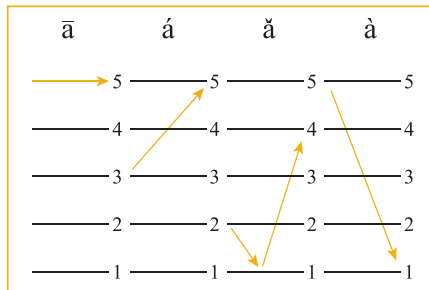
b	p	m	f
d	t	n	l
g	k	h	
j	q	x	
z	c	s	
zh	ch	sh	r
y	w		

Bài 2

Thanh điệu

A Các thanh điệu cơ bản

Tiếng Hán có 4 thanh điệu chính và 1 thanh nhẹ.

Thanh 1: Đọc gần giống như đọc các từ không dấu trong tiếng Việt (độ cao 5-5).

Thanh 2: Đọc giống dấu sắc trong tiếng Việt (độ cao 3-5).

Thanh 3: Đọc gần giống dấu hỏi nhưng kéo dài hơi hơn (độ cao 2-1-4).

Thanh 4: Đọc giống giữa dấu huyền và dấu nặng. Khi đọc hãy đọc cao giọng và bật hơi mạnh (độ cao 5-1).

Thanh nhẹ (khinh thanh): Đọc nhẹ và lấy hơi ngắn. Thanh nhẹ không biểu thị bằng thanh điệu (không dùng dấu).

Ví dụ:

- bā: đọc như "ba" trong tiếng Việt.
- bá: đọc như "bá" trong tiếng Việt.
- bǎ: đọc như "bả" trong tiếng Việt.
- bà: đọc bật hơi và cao giọng.
- ba: đọc nhẹ và ngắn.

B

Một số quy tắc biến điệu

1. Biến điệu của thanh 3

+ 2 thanh số 3 đứng liền nhau thì thanh 3 đứng trước sẽ đọc thành thanh 2.

Ví dụ:

- Nǐ hǎo → ní hǎo (chào anh/ chào bạn).
- Hěn hǎo → hén hǎo (rất tốt/ rất khoẻ).

+ 3 thanh số 3 đứng liền nhau thì 2 thanh số 3 đứng trước đọc

thành thanh số 2.

Ví dụ:

- Wǒ hěn hǎo → wó hén hǎo (tôi rất khỏe).
- Zhǎn lǎn guǎn → "zhán lán guǎn" (nhà triển lãm).

+ 4 thanh số 3 đứng cạnh nhau có 2 cách đọc, hoặc 3 thanh số 3 đứng trước đọc thành thanh 2, hoặc thanh 3 ở vị trí thứ nhất và thứ ba đọc thành thanh 2.

Ví dụ:

- Wǒ yě hěn hǎo có thể đọc thành "wó yé hén hǎo" hoặc "wó yě hén hǎo" (tôi cũng rất khỏe).

2. Biến điệu của chữ 一 (yī) và chữ 不 (bù)

+ Khi đứng trước âm tiết mang thanh 4 thì sẽ đọc thành thanh 2.

Ví dụ:

- Yī gòng → yí gòng (一共: tổng cộng).
- Yī yàng → yí yàng (一样: giống nhau).
- Bù qù → bú qù (不去: không đi).
- Bù biàn → bú biàn (不变: không thay đổi).

+ Khi đứng trước một âm tiết mang thanh 1, thanh 2 hoặc thanh 3 thì nó sẽ biến điệu thành thanh 4.

Ví dụ:

- Yī tiān → yì tiān (一天: một ngày).
- Yī miǎo → yì miǎo (一秒: một giây).

02

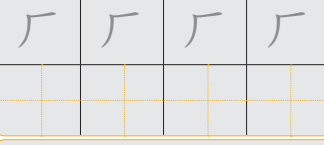

460 CHỮ HÁN THÔNG DỤNG

Bài 1

Gồm 1 chữ Hán được cấu tạo từ 1 nét và 13 chữ Hán cấu tạo từ 2 nét.

 /Yī/	 	
<p>Cấu tạo: bộ Nhất (一) Âm Hán Việt: [NHẤT]</p>	<p>Ý nghĩa: số một</p>	 /Bā/
 /Bā/	 	
<p>Cấu tạo: bộ Bát (八) Âm Hán Việt: [BÁT]</p>	<p>Ý nghĩa: số tám</p>	 /Chǎng/
 /Chǎng/	 	
<p>Cấu tạo: bộ Hán (厂) Âm Hán Việt: [XƯỞNG]</p>	<p>Ý nghĩa: nhà máy, công xưởng</p>	